

BY & FOLK

PÅL ENGESÆTER, folk@bt.no

JUBILANTER

90

Mary A. Brunch, Fyllingsdalen
Alf J. Drægner, 6884 Øvre Årdal
Anton Jørimann, Fyllingsdalen
Marie Ellen Kjetland, Matredal
Berit Rindedal, 5063 Bergen

80

Dagmar Elin Schive Ottemo,
 5116 Ulset
Kjell Paulsen, 5107 Salhus
Aase Karin Silnes, 5179 Godvik
Unni K. Skarpenes, Bergen
Arne Strønen, 5218 Nordstrøno
Ole B. Aasheim, 5685 Ugddal

70

Bente Berntsen, Eikelandssosn
Randi Brøndmo, 5005 Bergen
Dagfinn Bøe, Hauglandshella
Unni Astrid Gatland,
 5263 Trengereid
Marit Johanne Jakobsen,
 5308 Kleppestø
Yngve Jakobsen, 5135 Flaktveit
Harry T. Johansen, Hetlevik
Jan Viktor Karlsen, 5415 Stord
Kjell Olav Lofthus, 5776 Nå
Jan Erik Nygaard, 5243 Fana
Atle Harald Strand,
 6885 Årdalstangen
Kåre Anfinn Sunde, Førde
Martin Sundfjord, 5209 Os
Svein Jonny Tranøy, Sagvåg
Åse Berner Tøsdal, 5238 Rådal

60

Nina Auke, Valestrandsfossen
Di Phat Duong, 5183 Olsvik
Harry Folgerø, 5680 Tysnes
Ernst Hagen, 5109 Hylkje
Håkon Leiv Haugland,
 5253 Sandsli
Mark Ronald Henskens,
 5216 Lepsøy
Inger Eitheim Johansen,
 5750 Odda
Vidar Kristiansen, 5179 Godvik
Bjørn Georg Kvinge,
 5111 Breistein
Tom Egil Lilletvedt, Mathopen
Einar Lund, 5750 Odda
Elena Markova, 5097 Bergen
Trond Matre, 5915 Hjelmsås
Eirik Myrseth, 5081 Bergen
Reidun Jenny Langelo Røyset,
 5164 Laksevåg
Anne Berit Skiftesvik,
 5215 Lysekloster
Kitty Sørheim, 5022 Bergen
Astrid Grøndal Trulssen,
 6887 Lærdal
Marit Sollien Aase, 5750 Odda

50

Vera Katrin Tømmerbakke
Arstein, 6969 Straumsnes
Arne Askeland, 5286 Haus
Ricardo Ernesto Becerra
Cerda, 5036 Bergen
Jan Erik Dale, 5918 Frekhaug
Odd Gunnar Efraimsen,
 6887 Lærdal
Kurt Eikevåg, 5353 Straume
Jonny Fosse, 5936 Manger
Gitana Gumbeleviciene,
 5936 Manger
Torill Herland, 5355 Knarrevik
Ann-Helen Madsen, 6963 Dale

Marianne Owe, 5722 Dalekvam
Roy Pedersen, 5239 Rådal
Konstantin Pfiz, 5017 Bergen
Hanne Ramsøy, Ostereidet
Marianne Reime, 5705 Voss
Per Otto Romøren,
 5252 Søreidgrend
Frode Ryssevik, 5016 Bergen
Janne Lisen Ringdal Strøm,
 5174 Mathopen
Ørjan Strømmen, 5114 Tertnes
Øyvind Sørnes, 5610 Øystese
Torleiv Tislevoll, 5419 Fitjar
Robert Valklev, 5105 Eidsvåg
Hinrich Kurt Wickenkamp,
 5427 Urangsvåg
Vera Marie Østerbøe, Rådal
Nils Børge Øvstedal,
 5142 Fyllingsdalen

DAGENS NAVN

Trine og **Trond** har navne-
 dag i dag. NTB

FØDSELSDAGER

I dag fyller tidl.
 leder for Pro
 Senteret Liv
 Jessen (bildet)
 og forfatter
 Stephen King
 begge 70 år,
 forfatter Lars Saabye Chris-
 tensen 64 år, skuespiller Geir
 Morstad 61 år, talkshowver-
 tinne og skuespiller Ricki
 Lake 49 år, musiker og låt-
 skriver Liam Gallagher 45 år,
 fotballtrener Ronny Deila 42
 år, og fotballspiller Jarl-André
 Storbæk er 39 år i dag. NTB

DAGENS GULLKORN

Revolusjonen er ikke et eple
 som faller når det er modent.
 Du må få det til å falle.

CHE GUEVARA, SØRAMERIKANSK
 REVOLUSJONÆR

PS

Å kjøpe sider på et gardsutsalg en søndag
 kan man bare drømme om

FOR NOEN HELGER SIDEN var jeg tre dager i
 Ulvik i Hardanger. Fra fredag til søndag
 gikk jeg i fjellet, fisket fjellørret, plukket
 blåbær, var på bygdefest og gardsutsalg.
 En nydelig helg.

Jeg er ganske interessert i drikkevarer.
 Viner, hvor de er fra, ulike druer og annet
 knask av informasjon. Øl? Mye humle, lite
 humle. Farge, mikrobryggeri. Ah, det fin-
 nes uendelig med lærerik og gøy informa-
 sjon. Bonus at det smaker godt selvsagt.

I Ulvik har de eget «cideri». Til og med
 en ciderløype der du går fra gardsbruk til
 gardsbruk og smaker sider. Gardsprodu-
 sert sider fra Hardanger. Blir det bedre?

DA VI VAR PÅ GARDSUTSALG på søndagen
 handlet vi flere ting. Men sider – det fikk
 vi ikke kjøpe.

For det var søndag. Lite hadde jeg tenkt
 på norsk lov da jeg ble anbefalt å gå på

BENEDICTE ANDERSEN BAKKEN

benedicte.andersen.bakken@bt.no

gardsutsalg av en lokal herremann. Vi dro
 derfra med plommer og eplejuice. Sider
 kunne vi kjøpe mandag morgen kl. 08.00.
 Men gud forby at vi skulle få kjøpe det en
 søndag kl. 15.00.

AKKURAT DETTE undres jeg over med norsk
 lov. Er det så farlig om et gardsutsalg sel-
 ger en flaske sider til tilreisende selv om
 det er søndag? Jeg er riktignok så heldig
 at jeg kan reise tilbake når som helst og
 kjøpe sider (ikke søndag). Det er verre
 med turistene som bare er en svipptur
 innom Hardangerfjorden en søndag.

Men Norge er Norge, så sider ble det
 altså ikke. Men den helnorske eplejuicen
 var nydelig, det skal sies.

KLIMAVARSLER: – Fridtjof Nansen hadde neppe forestilt seg de dramatiske klima-
 100-årsjubileum i år.

ARVEN ETTER NANSEN // Tor Eldevik er
 sentral på landslaget i polarforskning.
 Nå skal laget utforske store klima-
 endringer i Barentshavet.

Utforsker matfatet i nytt klima

ATLE ANDERSSON
 atle.andersson@bt.no
 foto BÅRD BØE

– Du har vært med på å drive
 frem gigantprosjektet «Arven
 etter Nansen» med en bud-
 sjettramme på 740 millioner
 kroner over seks år. Hva skal
 pengene brukes til?

– De største klimaendringene
 skjer i Arktis, og er kanskje aller

mest dramatisk i Barentshavet.
 Her er iskanten i ferd med å
 flytte seg inn i det flere tusen
 meter dype Polhavet. Hva skjer
 for eksempel med økosystemer
 og arter fra plankton til sel når
 iskanten ikke lenger befinner
 seg over den grunne sokkelen
 i Barentshavet? Dette er noe av
 det vi skal forske på i prosjektet
 som er et spleiselag mellom
 Forskningsrådet, Kunnskapsde-

FOLK: BT bringer gjerne minneord, jubilantotale og lignende. Tekstlengden bør ikke overstige 2000 tegn.
KONTAKT: E-post: folk@bt.no eller telefon 05500.

RUNDE DAGER: Dersom du har rund dag, 50 år eller eldre i denne eller neste måned, og ikke ønsker navnet ditt på listen, kan du reservere deg på: www.bt.no/jubilant senest fire virkedager før.

endringene som nå skjer i Arktis, sier professor Tor Eldevik, her på toppen av tradisjonsrike Geofysisk institutt som feirer

partementet og forskningsinstitusjonene som deltar.

– Hvordan påvirker klimaendringene livet i Arktis?

– Ett eksempel: Svalbard er bokstavelig talt kommet ut av isen, og ligner klimamessig mer og mer på Nord-Norge. Og når iskanten flytter seg nordover, påvirker det fiskerier og gir nye muligheter for skipsfart, turisme og selvfølgelig hvor vi kan velge å hente ut olje og gass. Det er et tankekors at klimaendringene åpner potensielt nye områder for oljeutvinning. Vår oppgave er å skaffe ny innsikt om livet i havet, klimaendringene og gi samfunnet anvendbar kunnskap for bærekraftig forvaltning av et Barentshav i endring.

– Dere omtaler dere selv som landslaget. Hvorfor?

– Vi har samlet klimaforskere, biologer og annen fagekspertise på et sterkt lag med ulike kompetanse under ledelse fra Universitetet i Tromsø. Ti nasjonale partnere er med, deriblant tre av bjerknespartnerne. Det er Universitetet i Bergen, Nansen-senteret og Havforskningsinstituttet.

– Hva er det mest spennende med prosjektet sett fra ditt forskerståsted?

– Barentshavet er Norges viktigste matfat, og det er utrolig givende å forske på noe vi forvalter på vegne av fremtiden. Jeg skal lede forskningen på klima-

MIN DAG

Navn: Tor Eldevik

Alder: 47 år

Bosted: Skivebakken i Bergen sentrum

Aktuell: Professor ved 100-årsjubelanten Geofysisk institutt på UiB og nestleder ved Bjerknessenteret for klimaforskning. Sentral i «Arven etter Nansen», trolig det største marine forskningsprosjektet i Norge noensinne.

Hva gjør du torsdag?

08.00: Spiser tradisjonell engelsk frokost med egg, bacon og bønner i Oxford.

15.00: Reiser mot flyplassen i London, og irriterer meg sikkert veldig

over at jeg ikke rekker torsdagstreningen med veteranene i Bergen Cykleklubb.

24.00: Kommer hjem og gleder meg til å følge de siste dagene med sykkelfest i Bergen.

varsling – for eksempel hvor og hvordan iskanten i Barentshavet vil utvikle seg de nærmeste vintrene. Sammen med studentene og kolleger landet rundt skal vi knytte klimavarsler til mulige endringer i det levende Barentshavet.

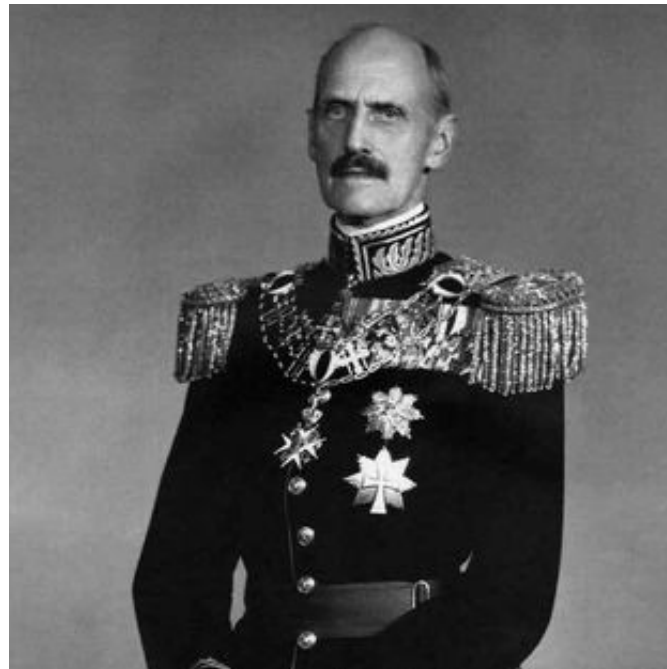
– Har du eksempler på hva denne kunnskapen kan brukes til?

– Bergensmiljøet har bygget opp et sterkt miljø rundt det vi kaller klimavarsling måneder og år frem i tid. Slike varslingsmodeller for Barentshavet kan gi viktig innsikt om polare lavtrykk, dravis og andre utfordringer. Og for fiskerier og andre næringsinteresser vil det være nyttig å vite hvordan iskanten, og dermed kanskje også utbredelsen for ulike fiskearter, vil forflytte seg de kommende årene.

– Hvorfor har dere kalt prosjektet «Arven etter Nansen»?

– Hvis man virkelig vil ha noe å strekke seg etter, så er Nansen så ambisiøst det er mulig å få det. Nansen var jo blant mye annet en pionér og leder både som polfarer og havforsker. Mer enn 100 år etter at han seilte «Fram» inn i polisen, setter norske polarforskere nå kurs mot isen med det splitter nye isgående forskningsfartøyet «Kronprins Haakon». Toktet vårt går inn i et Arktis som gjennomgår endringer Nansen neppe hadde forestilt seg.

PÅ DENNE DAG

Kong Haakon VII døde

1957 // Kong Haakon VII døde på Det kongelige slott i Oslo, 85 år gammel. To år tidligere hadde kongen falt og brukket lårbenet i badet på Bygdøy kongsgård, og helsetilstanden hans var deretter blitt gradvis svekket. Den siste tiden hadde han trukket seg tilbake fra offentligheten og latt kronprins Olav tiltre som regent. «Med dyp sorg har vi mottatt budskapet om at vår kjære, gamle konge er gått bort,» sa statsminister Einar Gerhardsen i en radiotale samme dag. «Med sorgen og vemodet forener seg en sterk følelse av taknemlighet mot kong Haakon for alt det han gjennom et langt liv var for folk og land.» Hans sønn og etterfølger Olav V valgte å videreføre mottoet Haakon hadde tatt da han besteg tronen i 1905: «Alt for Norge».

Finnes Julenissen?

1897 // «Finnes Julenissen?» lød tittelen på lederartikkelen i avisen The New York Sun 21. september 1897. Artikkelen var et svar på spørsmålet som åtte år gamle Virginia O'Hanlon hadde stilt avisen i et brev noen dager tidligere. Redaktør Francis Pharcellus Church benyttet anledningen til å skrive et gripende, filosofisk forsvar for poesien, håpet og den menneskelige fantasi. Artikkelens uforbeholdne konklusjon var: «Ja, Virginia, Julenissen finnes.» Redaktørens svar til Virginia er blitt en klassiker i amerikansk julefolklore, og skal være den engelskspråklige lederartikkelen i verdenshistorien som er gjenopptrykt flest ganger. I 1991 kom en TV-film basert på historien, med Charles Bronson i rollen som redaktør Church.

HAVNEN

JEKTEVIKSTERMINALEN: Danskebåten fra Hirtshals kl. 12.30, retur kl. 13.30.
HURTIGRUTEKAIEN: «Vest-erålen» fra Kirkenes kl. 14.30 retur kl. 20.00.

Cruiseanløp:
JEKTEVIKSTERMINALEN: «Magellan» (46.052 bрт) fra Flåm kl. 07.00, til Newcastle kl. 19.00.

KILDE: BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN